RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

VIIe KAMER

A R R E S T

nr. 241.125 van 27 maart 2018
in de zaak A. 222.029/VII-39.966.

In zake : Steven BOONEN
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Tom Swerts en Jens Joossens
kantoor houdend te 2800 Mechelen
Antwerpsesteenweg 16-18
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

Aloïs KNAPEN
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Geert Coene
kantoor houdend te 1170 Watermaal-Bosvoorde
Onze-Lieve-Heersbeestjeslaan 19
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het cassatieberoep, ingesteld op 21 april 2017, strekt tot de nietigverklaring van arrest nr. RvVb/UDN/1617/0669 van de Raad voor Vergunningsbetwistingen (hierna: RvVb) van 20 maart 2017 in de zaak 1617/RvVb/0240/UDN-2.

II. Verloop van de rechtspleging

2. Een beschikking van 15 mei 2017 verklaart het cassatieberoep toelaatbaar.

De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en verzoeker heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

Auditeur Wouter De Cock heeft een verslag opgesteld, op grond van artikel 16 van het koninklijk besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatie-procedure bij de Raad van State (hierna: cassatieprocedurebesluit).

Verzoeker heeft een verzoek tot voortzetting van de procedure ingediend teneinde te worden gehoord.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 8 maart 2018.

Staatsraad Pierre Lefranc heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Lara Hendrix, die loco advocaten Tom Swerts en Jens Joossens verschijnt voor verzoeker, en advocaat Geert Coene, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Auditeur Wouter De Cock heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. Met een besluit van 20 oktober 2016 verleent de deputatie van de provincieraad van Antwerpen (hierna: deputatie) aan verzoeker een stedenbouwkundige vergunning “voor het verbouwen van een woning”.

3.2. Het bestreden arrest beveelt de schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de tenuitvoerlegging van de vergunningsbeslissing van 20 oktober 2016.

IV. Regelmatigheid van de rechtspleging

4. Verzoeker heeft een “verzoek tot voortzetting” ingediend waarin een repliek wordt gegeven op het auditoraatsverslag. Het cassatieprocedurebesluit voorziet na de kennisgeving van het auditoraatsverslag niet in de mogelijkheid om een laatste memorie neer te leggen. Wanneer de auditeur concludeert tot de verwerping van het cassatieberoep moet de verzoekende partij luidens artikel 18, § 1, van het cassatieprocedurebesluit, op straffe van de toewijzing van de afstand van geding, “vragen dat de procedure wordt voortgezet teneinde te worden gehoord”. Het auditoraatsverslag concludeert tot de verwerping van het beroep van verzoeker. Het voormelde procedurestuk wordt alleen als zodanig in aanmerking genomen in zoverre wordt gevraagd de procedure voort te zetten en te worden gehoord.

V. Ontvankelijkheid van het beroep

Exceptie inzake tijdigheid

5. De heer Knapen voert aan dat het cassatieberoep laattijdig werd ingediend. Het bestreden arrest werd aan verzoeker betekend op 22 maart 2017 terwijl het cassatieberoep door de Raad van State werd ontvangen op 24 april 2017.

Beoordeling

6. Uit de gegevens van het dossier blijkt dat het bestreden arrest aan verzoeker werd betekend op 22 maart 2017 en dat het cassatieberoep werd ingediend op 21 april 2017.

7. Het cassatieberoep werd aldus ingediend binnen de bij artikel 3, § 1, van het cassatieprocedurebesluit bepaalde termijn.

De exceptie wordt verworpen.

Exceptie inzake belang

8. De heer Knapen voert aan dat verzoeker geen belang heeft bij het cassatieberoep omdat hij belanghebbende was in de procedure die tot het bestreden arrest heeft geleid, en in die procedure niet is tussengekomen maar enkel na het bestreden arrest een verzoek tot voortzetting heeft ingediend.

Beoordeling

9. Uit de gegevens in het bestreden arrest over het verloop van de rechtspleging blijkt dat verzoeker als belanghebbende een nota met opmerkingen over de vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid heeft ingediend en als zodanig vertegenwoordigd was op de zitting van de RvVb en dat de RvVb de nota met opmerkingen van verzoeker in zijn oordeel heeft betrokken.

10. Verzoeker heeft aldus hoedanigheid en belang bij het instellen van een cassatieberoep tegen het bestreden arrest.

De exceptie wordt verworpen.

11. Het cassatieberoep is ontvankelijk.

VI. Onderzoek van de middelen

A. Eerste middel

Uiteenzetting van het middel

12. Verzoeker voert de schending aan van artikel 149 van de Grondwet, artikel 4.8.11, § 1, eerste lid, 3°, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (hierna: VCRO), artikel 32 van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (hierna: DBRC), artikel 45 van het besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (hierna: procedurereglement RvVb):

> "DOORDAT in het bestreden arrest wordt geoordeeld dat de daar verzoekende partij diens hinder voldoende aannemelijk maakt;
>
> EN DOORDAT in de bestreden beslissing op basis van de voorliggende feiten niet in redelijkheid kon beslist worden dat er hinder voorligt;
>
> TERWIJL artikel 149 G.W. stelt dat ieder vonnis met redenen dient omkleed te zijn wat inhoudt dat Uw Raad in staat moet worden gesteld om haar wettigheidstoezicht uit te oefenen;
>
> EN TERWIJL artikel 4.8.11, 3° VCRO uitdrukkelijk stelt dat een verzoeker bij de Raad slechts belang heeft indien deze rechtstreekse of onrechtstreekse hinder kan ondervinden als gevolg van de vergunningsbeslissing en dit inhoudt dat de verzoekende partij het bestaan van deze hinder of nadelen voldoende aannemelijk dient te maken, wat nagelaten wordt;
>
> EN TERWIJL, de vergunningverlenende overheid reeds geoordeeld heeft dat een beperkte mate van schaduw aanvaardbaar is en eigen aan de bestemming woongebied;
>
> EN TERWIJL een woonfunctie automatisch beperkte gevolgen op aangelanden impliceert maar deze gevolgen niet automatisch hinder inhouden;
>
> EN TERWIJL de Raad voor Vergunningsbetwistingen louter en alleen een marginale toetsingsbevoegdheid heeft en zich niet in de plaats mag stellen van de administratieve overheid, ook wat betreft de hinderaspecten;
>
> EN TERWIJL beperkte minder lichtinval niet automatisch impliceert dat er hinder ontstaat in het kader van 4.8.11, 3° VCRO;
>
> EN TERWIJL artikel 32 van het DBRC-decreet[…] en artikel 45 van het Procedurebesluit uitdrukkelijk stellen dat arresten met redenen omkleed dienen te zijn, wat impliceert dat deze op rechtens aanvaarbare en bestaanbare motieven dienen gesteund te zijn;

ZODAT in het bestreden arrest, noch in rechte noch op de basis van de aanvaardbare, aangetoonde en beschikbare feiten wettig kon besloten worden tot voldoende aangetoonde hinder".

Verzoeker licht toe dat het bestreden arrest weliswaar "stelt dat de hinder voldoende aangetoond dient te worden" maar toch oordeelt "dat de beperkte wegname van licht wel voldoende is in het kader van [artikel] 4.8.11 VCRO" en dat zulks "manifest onredelijk en niet in overeenstemming met de geciteerde bepalingen" is aangezien de RvVb "zelf - terecht - [stelde] dat in woongebied van de bewoners een relatief hogere mate van tolerantie mag worden verwacht ten aanzien van hinder die eigen is aan de bestemming van het gebied" en "de hinder omvangrijk en ernstig dient te zijn" in het kader van artikel 4.8.11 VCRO. Er is "tevens sprake van bevoegdheidsoverschrijding daar een beoordeling in de plaats van de Deputatie wordt gesteld", die "tot tweemaal toe geoordeeld [heeft] over het hinderaspect", meer bepaald dat "een beperkte wegname van licht […] aanvaardbaar [wordt] geacht".

Beoordeling

13. Het bestreden arrest doet louter uitspraak over de vordering van de heer Knapen tot schorsing van de vergunningsbeslissing wegens uiterst dringende noodzakelijkheid bij wijze van voorlopige voorziening.

14. Het bestreden arrest verwerpt na een voorlopig onderzoek van de gegevens waarover de RvVb in dat stadium van de procedure beschikt, de exceptie van verzoeker waarin hij aanvoert dat de heer Knapen de aangevoerde "hinderaspecten onvoldoende aantoont", "er slechts bijzonder beperkte verminderde lichtinval te verwachten [zou] vallen", de "meeste vermindering van lichtinval ontstaat […] ten gevolge van de bestaande constructies" en dat "[g]edurende een bijzonder beperkte periode […] schaduw [wordt] geworpen op een plat dak zonder raam, een zadeldak - eveneens zonder raam" en dat "de

achtergevel geen rechtstreekse zon” krijgt wat “niet gelijk [is] aan complete duisternis”.

15. Als cassatierechter mag de Raad van State niet in tweede instantie de feitelijke beoordeling van de RvVb overdoen maar mag hij enkel nagaan of het hem voorgelegde arrest overeenkomstig de wet is genomen. Luidens artikel 14, § 2, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973 (hierna: RvS-wet) treedt de afdeling bestuursrechtspraak in geval van cassatieberoep “niet in de beoordeling van de zaken zelf”.

In zoverre het middel noopt tot het overdoen van de voorlopige feitelijke beoordeling door de RvVb van de hinder en nadelen bedoeld in het aangehaalde artikel 4.8.11, § 1, eerste lid, 3°, VCRO, is de Raad van State niet bevoegd.

16. Het arrest van de RvVb moet met redenen worden omkleed.

De aan de RvVb opgelegde verplichting om zijn rechterlijke uitspraak te motiveren, heeft het karakter van een vormvereiste met beperkte draagwijdte. Een uitspraak is gemotiveerd wanneer de rechter duidelijk en ondubbelzinnig de redengeving uiteenzet - al ware die redengeving verkeerd of onwettig - die hem ertoe brengt de beslissing te nemen. Alleen een gemis aan motivering - of daarmee gelijkgestelde gevallen, zoals tegenstrijdigheid in de motieven - maakt een schending uit van de aan de rechter opgelegde motiveringsverplichting.

Het middel dat uitgaat van een andere rechtsopvatting, faalt naar recht.

17. Artikel 4.8.11, § 1, eerste lid, 3°, VCRO vereist niet dat de verzoeker hinder of nadelen die het gevolg zijn van de bestreden vergunningsbeslissing moet ondervinden. Het volstaat dat de verzoeker

redelijkerwijze aannemelijk maakt dat er een risico bestaat dat hij de aangevoerde rechtstreekse of onrechtstreekse hinder of nadelen van de bestreden vergunningsbeslissing kan ondervinden.

Het middel dat uitgaat van een andere rechtsopvatting, faalt naar recht.

18. Het bestreden arrest motiveert de verwerping van de exceptie van verzoeker als volgt:

> "De verzoekende partij vreest dat de vergunde werken een verminderde lichtinval en permanente schaduwvorming op haar terras en woning zullen betekenen.
>
> In tegenstelling tot haar eerdere vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid, bevat onderhavig verzoekschrift een licht- en schaduwstudie uitgevoerd door architect Moelants.
>
> Aan de hand van deze lichtstudie wordt op het eerste gezicht aannemelijk gemaakt dat de door de bestreden beslissing vergunde werkzaamheden de lichtinval en het zicht met betrekking tot de twee ramen aan de achterkant significant zal verminderd worden. Deze hinderaspecten gelden voornamelijk ten opzichte van het raam op de eerste verdieping. Zo zal dit raam geregeld in de schaduw vallen van de vergunde achterbouw, terwijl heden dit raam zich op gelijke hoogte bevindt met de aanpalende woning. Ook het uitzicht vanuit dit raam wordt op het eerste gezicht beperkt door de achterbouw die hoger komt dan het bewuste raam. In de bestreden beslissing wordt overigens expliciet bevestigd dat de bestreden beslissing zal leiden tot een weliswaar beperkte wegname van zonlicht voor de ramen achteraan op de verdieping van de aanpalende woning. Ook de belanghebbende voegt een lichtstudie bij haar dossier doch ontkent niet dal er -volgens haar weliswaar in erg beperkte mate- sprake kan zijn van wegname van licht".

19. Door aldus op gemotiveerde wijze te beslissen schendt de RvVb artikel 149 van de Grondwet, artikel 32 DBRC, artikel 45 van het procedurereglement RvVb, noch het voormelde artikel 4.8.11, § 1, eerste lid, 3°, VCRO en beperkt de RvVb zich tot het hem in deze fase van de procedure opgedragen onderzoek van de ontvankelijkheid van de vordering bij uiterst dringende noodzakelijkheid.

Het eerste middel wordt verworpen.

B. Tweede middel

Uiteenzetting van het middel

20. Verzoeker voert de schending aan van artikel 149 van de Grondwet, artikel 40, §§ 1 en 2 DBRC, artikel 56, § 1, 3°, en artikel 57, 1° en 2°, van het procedurereglement RvVb:

> "DOORDAT in het bestreden arrest wordt geoordeeld dat de daar verzoekende partij voldoet aan de voorwaarden conform artikel 40, §2 DBRC-decreet en er zodoende sprake is van uiterst dringende noodzakelijkheid;
>
> TERWIJL artikel 40 DBRC stelt dat een schorsingsverzoek bij uiterst dringende noodzakelijkheid slechts kan toegestaan worden indien een gewoon schorsingsverzoek niet volstaat;
>
> EN TERWIJL in het gebeurlijk geval de verzoeker/thans verwerende partij, samen met het verzoek tot vernietiging een schorsingsverzoek had ingediend conform artikel 40, §1 dit schorsingsverzoek tijdig had behandeld kunnen worden maar er integendeel voor gekozen heeft om de werken van de uitvoerbare vergunning af te wachten en zodoende de hoogdringendheid zelf bewerkstelligd heeft.
>
> EN TERWIJL de toekenning van een UDN-vordering een uitzonderingsregime is dewelke verantwoord dient te worden door verzoeker op basis van voldoende concrete, precieze en aannemelijke gegevens dewelke aantonen dat de gewone schorsingsprocedure niet volstaat indien diligent gehandeld;
>
> TERWIJL er geen sprake meer kan zijn van een uitzonderingsregime van het verzoek tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid conform artikel 40, §2 DBRC indien de Raad voor Vergunningsbetwistingen toestaat om verschillende schorsingsprocedures bij uiterst dringende noodzakelijkheid in te stellen zonder een onderliggend schorsingsverzoek conform artikel 40 §1 DBRC en zodoende de wettelijke draagwijdte van dit laatste artikel miskent;
>
> ZODAT het bestreden arrest door te oordelen dat de vordering tot uiterst dringende noodzakelijkheid gegrond is, de artikelen ter hoogte van dit middel schend[t]".

Hij licht toe dat het arrest van 9 januari 2017 (RvVb/UDN/1617/0453) dat de eerste vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid heeft verworpen, en het bestreden arrest "inherent tegenstrijdig" zijn. Hij stelt dat er bij de tweede vordering tot schorsing bij uiterst dringende

noodzakelijkheid geen “uitzonderlijke omstandigheden […] - maanden na de vergunningsverlening - in alle redelijkheid […] meer voor[lagen]”, dat het bestreden arrest niet argumenteert “waarom een tijdig en diligent ingesteld gewoon schorsingsverzoek in casu niet had kunnen volstaan”, en dat “dient vastgesteld te worden dat door het niet (tijdig) instellen van een gewone schorsingsvordering [de heer Knapen] manifest zelf diens uiterst dringende noodzakelijkheid artificieel en contra legem veroorzaakt heeft”. Hij argumenteert verder dat het bestreden arrest “een derde en vierde - impliciete - schorsingsgrond” invoert omdat van hem “verwacht [wordt] dat [hij] een aantal maanden - hoeveel is niet duidelijk - wacht met de uitvoering van de vergunning, hoewel de UDN-vordering is afgewezen” en omdat een “UDN-vordering kan toegekend worden indien de rechter het gevoel heeft dat de verklaringen in de eerste UDN-vordering mogelijk niet correct waren”.

Beoordeling

21. Het middel gaat terug op de beoordeling door de RvVb van de rechtens vereiste dringende noodzakelijkheid.

22. In zoverre het middel noopt tot het overdoen van de feitelijke beoordeling door de RvVb van de in artikel 40, § 2, DBRC en de artikelen 56 en 57 van het procedurereglement RvVb gestelde voorwaarden met betrekking tot de uiterst dringende noodzakelijkheid, is de Raad van State niet bevoegd.

23. Het arrest van de RvVb moet met redenen worden omkleed.

De aan de RvVb opgelegde verplichting om zijn rechterlijke uitspraak te motiveren, heeft het karakter van een vormvereiste met beperkte draagwijdte. Een uitspraak is gemotiveerd wanneer de rechter duidelijk en ondubbelzinnig de redengeving uiteenzet - al ware die redengeving verkeerd of onwettig - die hem ertoe brengt de beslissing te nemen. Alleen een gemis aan motivering - of daarmee gelijkgestelde gevallen, zoals tegenstrijdigheid in de

motieven - maakt een schending uit van de aan de rechter opgelegde motiveringsverplichting.

Het middel dat uitgaat van een andere rechtsopvatting, faalt naar recht.

24. Het bestreden arrest dat concludeert dat “voldaan [is] aan de in artikel 40, § 2 DBRC-decreet en de artikelen 56 en 57 van het Procedurebesluit gestelde voorwaarden”, overweegt eerst dat:
- de RvVb “geen enkele bepaling bekend [is] dat de [heer Knapen] verplicht is een gewone vordering tot schorsing in te dienen vooraleer of gelijktijdig met een vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid”;
- “niet betwist [kan] worden dat heden een aanvang werd genomen met de uitvoering van de bestreden [vergunnings]beslissing, meer bepaald door de afbraak van het bestaande dak, zoals vergund door de bestreden [vergunnings]beslissing”;
- “minstens de ruwbouw zeer snel kan beëindigd worden, te meer daar het slechts gaat om een verbouwing waarbij een aantal gevels van de bestaande woning behouden blijven”;
- de “afwezigheid van een dak […] de [verzoeker] niet anders [kan] dan aansporen om zo snel mogelijk de werkzaamheden te voltooien”;
- “na […] de eerdere zitting van 3 januari 2017 […] wel snel een bereidwillige aannemer [werd] gevonden”.

Op basis van deze overwegingen besluit de RvVb dat de heer Knapen “op het eerste gezicht voldoende aannemelijk [maakt] dat zelfs als [hij] een gewone schorsingsvordering had ingesteld, gelijktijdig met [zijn] vordering tot de vernietiging en de schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing op 21 december 2016, deze vordering naar alle waarschijnlijkheid onherroepelijk te laat zou komen om een efficiënt rechtsherstel te bekomen, rekening gehouden met de normale afhandelingstermijn voor een gewone schorsingsvordering”, dat de door de heer Knapen “aangevoerde hinder en nadelen, en meer bepaald de

verminderde lichtinval [zich zullen] gerealiseerd hebben van zodra de ruwbouw is afgewerkt" en dat de "stelling van [verzoeker] dat de volledige afwerking" en inrichting zeker nog diverse maanden in beslag zal nemen, [bijgevolg] niet [overtuigt]".

25. Het bestreden arrest is gelet op de hiervoor aangehaalde overwegingen en de daaraan verbonden conclusie met betrekking tot de uiterst dringende noodzakelijkheid, naar recht gemotiveerd.

26. Het middel, voor zover ontvankelijk, dat de schending aanvoert van artikel 40, § 2, DBRC en de artikelen 56 en 57 van het procedurereglement RvVb en dat niet opkomt tegen de aangehaalde besluiten van de RvVb op basis van onaantastbare feitelijke vaststellingen, kan niet tot cassatie leiden.

Het tweede middel wordt verworpen.

BESLISSING

1. De Raad van State verwerpt het cassatieberoep.

2. Verzoeker wordt verwezen in de kosten van het beroep, begroot op een rolrecht van 200 euro en een rechtsplegingsvergoeding van 700 euro verschuldigd aan de verwerende partij.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van zevenentwintig maart tweeduizend achttien, door de Raad van State, VIIe kamer, samengesteld uit:

Eric Brewaeys,	kamervoorzitter,
Pierre Lefranc,	staatsraad,
Peter Sourbron,	staatsraad,

bijgestaan door

Elisabeth Impens,	griffier.

De griffier	**De voorzitter**
Elisabeth Impens	**Eric Brewaeys**